

22 TEMMUZ 2007 SEÇİMLERİ ÜZERİNE

ile geride kalan sistem güçleri arasında bir uzlaşma ve balans ayarı şeklinde geçmesi kuvvetli olasılıktır. Bu ayar kuşkusuz, artık bir koalisyon partisi olmuş AKP içindeki dengeler açısından daha da elzemdir. Bu kutsal ittifak eğer pürüzsüz sağlanırsa, ordunun yayılmacı, saldırgan isteklerini yerine getiren ve milliyetçi militarizmin misyonunu üstlenen, –paradoksal biçimde– tam da askeri müdahaleye karşı konumu sayesinde yığınsal desteğini sağlamış olan AKP olacaktır.

Ayrıca, oligarşi ve siyasi temsilcisi AKP, seçim zaferinden aldığı güçle ve morale, seçim dolayısıyla bir süre ara verdiği yıkım saldırılarına son hızla devam edecektir. Bütçe açığının işçiye, emekçiye yüklenmesi, bu açığın kapanması bahanesiyle KİT ürünlerine zamlar ilk elden yapılması muhtemel olanlardır. Devamında, özellikle enerji alanındaki ve diğer özelleştirmeler ile seçim öncesi anayasa mahkemesinden dönen sosyal yıkım yasalarının büyük ihtimalle daha da ağırlaştırılarak yeniden gündeme getirilip uygulanması bulunmaktadır. Oligarşinin bölgesel asgari ücret talebi, kıdem tazminatı hakkının ortadan kaldırılması, işsizlik fonunda biriken paranın yağmalanması, köprü ve otoyolların ve tekelin peşkeş çekilmesi, toplumsal ‘onay’ almış AKP’nin önündeki ilk akla gelen saldırı başlıklarıdır.

Yine vurgulanmalıdır ki, ne oligarşinin egemenliği ve burjuva politikaların baskı ve sömürü uygulamaları ne de şeriat ya da askeri diktalar kader değildir. Burjuvazinin bütün bu yüzüstü it dalaşları, köpeksiz köyde değneksiz dolaştıkları içindir. Komünizmin önderlik ettiği ve komünizmi hedefleyen işçi sınıfı hareketi örgütlenip bütün sorunların çözümünün komünizmde gerçekleşebileceğini göstererek ezilenleri peşinde toplayabildiğinde, burjuvazinin iki yüzlü politik krizleri yerine, toplumsal saflaşmanın burjuvazinin politikaları arasında değil de, somut olarak emek cephesi ile sermaye cephesi arasında olduğu, bir tarafını gerçekten işçi sınıfının ve müttefiklerinin oluşturduğu ve burjuvazinin egemenliğini yıkarak kapitalizme son verebilecek devrimci bir krizin olanakları da oluşmuş demektir.

22 TEMMUZ 2007

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: 3
AĞUSTOS 2007
1 YTL

Artık seçimler geçtikten sonra, seçimlerden çıkan sonuç üzerinden hangi olası politik yönelimlerin gündeme geleceği, seçimlerin bu yönelimlerden hangisine destek olacağı esas tartışma gündemini oluşturmaktadır. Uluslararası tekeli rekabet, emperyalist dalaş, iç içe geçmiş politika tercihlerinin savunucularını net olarak ayırıştırmayı güçleştirmekte, bir gün bir taraf baskın gözükürken ertesi gün karşıt politik önermeler öne çıkabilmektedir. Türkiye’de yaşanan politik kriz ise, dinamikleri esasen ABD ve AB rekabetinde bulunan, işbirliği politikaları karşısında ‘imparatorlukçu’ bir tek yanlı dayatma ve savaş gözetan tarafın, özelde TSK ile geliştirdikleri ilişkiyle bağlantılıdır.

Dünya ekonomisindeki olası bir kriz ve daralma sonrası, küreselleşmenin bir anlamda karşıtı bir yönde, dünyanın bloklaşması, içine kapanması doğrultusunda bir gelişmeyle milliyetçilik, devletçi politikalar güç kazanabilir. Bu doğrultuda en azından işbirliğinin en aza ineceği bir dönem yaşanabileceği gibi, başını AB ve ABD’nin çektiği emperyalist blokların rekabeti savaş boyutları almaya yönelebilir. Bugünkü dengeler içinde, Irak ve Afganistan’da ABD’nin yıpranması işbirliği eğilimlerini öne çıkartsa da, en altta yatan çelişkiler çatışmayı körüklediği ölçüde öne çıkacak olan savaşçı eğilimlerdir.

Türkiye’de egemenliği elinde tutan oligarşi, bu eğilimlerden ve uluslararası dengelerden doğrudan etkilenmektedir. Bugün ABD ile AB, Türkiye’nin Ortadoğu politikalarındaki rolü üzerinde esas olarak anlaşmış gözükse de, kendi aralarındaki rekabetin gelişmesi, keskinleşmesi durumuna yönelik olarak her biri kendi pozisyonlarını almaya ve rakibine rağmen ilişkiler kurmaya çalışmaktadır.

Bütün bu ilişkiler karmaşası içinde öne çıkan ise, Kürt halkı, Kürdistan’ın bütünü ve Türkiye’nin bölgedeki olası müdahaleleri olmaktadır. Kürdistan’ın dört parçasının Ortadoğu’nun tam kalbinde bulunması, sorunu çok bilinmeyenli bir denklem haline getirmiştir. Bu açıdan, Türkiye’nin kendi Kürtleri ile ilişkisi başta olmak üzere, bütün bir Kürdistan ile ilişkisi şimdilik statükonun ve reel politikanın alanında belirlenmekte ise de, ulusalcı, merkezietçi yönde yapılacak hamleler, örneğin Kürdistan’a yönelik kısmi savaş gibi hamleler, tam da bağımsızlıkçı ya da yerel özerklikçi gelişmelerin nesnel zeminlerini oluşturabilecek niteliktedir. Bu nedenle şimdilik kimse erken hamleler ve açılımlar yapmak istememektedir.

Egemenler, bölgede kendilerine biçilen rol ekseninde ne işlevleri ve dizginlediği halk katmanları açısından AKP’den, ne de milliyetçi yükselişi temsil eden partilerden vazgeçme lüksüne sahiptir. Bu açıdan seçim sonrası gelişmelerin, AKP

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Önder YILDIZ
Adres: Üsküdar Caddesi Pınar İşhanı No:15 Kat: 3/48 Kartal / İSTANBUL
Telefon: (0216) 488 55 05
internet: <http://www.ksd.net.tr/>
e-posta: kurtulus.s.d@gmail.com

ittifaklarının ötesinde, onları aşan, belirlenmiş somut hedefler temelinde, kapsayıcı bir demokratik platform oluşmadı.”

Nesnel düzeyde özel şartlara vurgu yaparak demokratik bir platformun oluşturulması için çağrı yapan Haluk Gerger, İsmail Beşikçi gibi sosyalist aydınlar, esas olarak yüzlerini Kürt Özgürlük Hareketine döndüler. Baştan ilkeleri ve gündemi net olarak belirlenmemiş bir platformu savunarak, Kürt Hareketini ve özelde de DTP’yi, böyle bir platformu oluşturmak ve desteklemek yönünde göreve çağırdılar. Sonuçta, geride, kendi programı olmayan ve AB’nin demokrasi dayatmaları ile nefes almak umuduna kapılmış bulunan Kürt Hareketi ve DTP’nin platformu kaldı. Bu platform, kendileri üstüne hesap yapanlardan bir tarafa destek olmayı tercih etti. Haluk Gerger gibi bazı sosyalist aydınların, “Kürt oylarının meclise liberalleri değil de tutarlı sosyalist ve demokratları taşımaya hizmeti” gerektiğine yönelik talep ve umutları boşa çıktı. Kürtler, sosyal-reformistlerle ittifakı, daha doğrusu onları da yanlarında meclise taşımaya uygun buldular. DTP, Kürt burjuva siyasetinin önemli bir aktörü, kendi programı olmayan ve AB’ye endeksli bir oluşum kimliği sergiledi.

Ufuk Uras gibi sosyal-reformist bir aydını meclise taşımış olmaları da, kendileri açısından anlaşılabilir bir tutum değildi. Bu açıdan Ufuk Uras DTP’ye değil, DTP Ufuk Uras’a yaklaştı. DTP ise, seçim ittifakı yaptığı ÖDP, EMEP ve SDP ile, ortaya net bir seçim programı koymadan, “toplumsal uzlaşma” mesajını öne çıkararak, AB çerçevesinde ileri sürülenleri sahiplendi. Platform destekçisi çizgiler için, katıldıkları bu platformun belirlediği kimlik dışında bir tekabülîyet de mümkün değildir. Sözde AB’ne karşı olanlar, özde AB programı ile seçimlere girmişlerdir.

22 Temmuz Seçimleri, belirgin biçimde, kitlelerin burjuva siyasi yelpazedeki saflaşmada yer aldığını, burjuvaziden demokrasi bekleyenlerin sayılarının artıp sisteme daha geniş bir çerçevede eklendiklerini göstermektedir. Geride bıraktığımız seçimler, komünistlerin değişmeyen ve diğer her şeyin tabii olması gereken tek gündemlerinin işçi sınıfı içinde çalışma, işçi sınıfı örgütleri yaratma ve çeşitli düzeydeki örgütlerinde yer alma, önderlik etme olduğunu bir kez daha herkese hatırlatmalıdır. Bunun dışında çeşitli sosyalistlerin kendileri dışındaki çizgilere oy vermeleri ya da onların propagandalarını yapmaları da, kendi kimliklerini reddetmelerinden, tutarsızlık ve gereksizliklerini ortaya koymaktan başka bir anlama gelemez.

22 Temmuz Erken Genel Seçimlerinin en belirleyici özelliği, politik kriz içinde gelişmesi, politik krizi çözmek üzere erkene alınmış bir genel seçim niteliğinde olmasıydı. Askerler karşısında veya yanında olanlar; ‘ılımlı islamcılık’ ile ‘şoven milliyetçilik’ şeklinde oluşan tarafların farklı türden görünüşler kazanabilmesi, kitleler nezdinde taraflaşmanın içinin farklı gerekçelerle doldurulması ve en nihayetinde seçim sandığına yansımaları açısından, ‘darbeden yana olmak veya karşı olmak’ şeklindeki toplumsal diziliş, bir tarafta ‘otriter laiklik’ savunusu ile diğer tarafta ‘demokrasinin’ karşı karşıya geldiği görüntüsüne ve yanılışına neden oldu. Kitlelerin sınıfsal temelde ve sınıf bilinci temelinde değil de, burjuva siyasetin bu aktörlerinin savunuları temelinde kutuplaşması yaşanan politik kriz içinde cisimleşti. Böylece toplum ikiye bölünmüş, kitleler sonuçta kendi sınıfsal çıkarlarını değil de, burjuva politikalarından birinin şahsında, burjuvazinin çıkarlarını tercih etmek durumunda olmuştur. Bu sonuç, toplumu sınıflar temelinde ayrıştırmanın ve işçi sınıfının birliğinin önündeki en büyük engelin ne olduğunun bilince çıkmasına hizmet etmemelidir. Bugünkü koşullarda ağırlığını AKP’den yana koymakla birlikte her biri oligarşinin seçenekleri

olan tercihlerin peşine takılan kitleler kaybetmiş, oligarşi, politik aktörleri ile toplumu politikalarına bağlamayı bir kez daha başarmıştır.

Seçimlere yüzde seksen beş gibi yüksek bir katılımın olması ve neredeyse toplumun ikiye bölünmesi, içinden çıkarılabilecek bir çok sonucun yanında öncelikle, bir toplumsal seçenek olarak işçi sınıfının komünist politik hareketinin bulunmamasına bağlanmalıdır. Komünistlerin örgütsüzlüklerine ve buna bağlı olarak sınıf hareketinin politik öncüsüz, dağınık ve burjuva fraksiyonlar tarafından parsellenmiş olmasına bağlanabilecek bu sonuç, sınıf hareketi politik bir içerikten yoksun kaldığı, komünistler bağımsız örgütsel ve ideolojik duruşlarını, örgütlenmelerini oluşturmadıkları sürece devam edecek, her seferinde kaybeden işçi sınıfı ve halk olacaktır. Politik kriz, kitleleri belli ölçülerde politize etmiş, kitleler burjuvazinin politikalarının destekçisi olmuşlardır. Seçime katılımın yüksekliği, yaşanan politik krizin bir sonucudur.

Ana etken, işçi sınıfının komünist öncülüğünün ve onun yönlendirdiği bir sınıf hareketinin yaratılmamasıdır. Burjuva basın ise tali etkenleri esas nedenler olarak göstermektedir. Beş yıl boyunca hükümet olmuş ve emekçi sınıflar aleyhine uygulamalarıyla onları derin bir uçuruma sürüklemiş partinin, nasıl olup da bu kadar yüksek oy alarak politikalarını onaylattırabildiğinin açıklaması, komünist öncülüğün olmadığı koşullarda, rejim sorununun (bir taraftan “şeriat devleti”, diğer taraftan “askeri müdahale” biçiminde) belirleyici gündem maddesi haline getirildiği bir politik kriz yaşanmasında yatmaktadır. Tabii ordu merkezli cephenin seçim sonucuyla beraber siyasi ve moral olarak aldığı yenilginin de altı çizilmeye değerdir.

Bunun yanında, 2001 krizinden bu yana genişleyen finans piyasaları, belirli bir ara kesim açısından tüketimin hiçbir kaynak yaratılmadan çılginca körüklenmesinin koşullarını yaratmış, emekçi sınıfların daha da yoksullaşması temelinde enflasyon dizginlenebilmiş, sıcak para girişleri, haraç mezat özelleştirme gelirleri (30 milyar doların üzerinde) ve borçlanma (kamu borçları 47 milyar dolar, toplam borç 187 milyar dolar artarak 408 milyar dolara ulaşmış!), ekonomik büyüme başarısı olarak gösterilmiştir. AKP hükümeti sırasında Türkiye'nin cari açığı 20 kat artmış, dış borcu da ikiye katlanmıştır. Ayrıca AKP hükümetinin pervasızca uyguladığı IMF - TÜSİAD merkezli yıkım saldırılarının sonuçları henüz yakıcı ve yıkıcı şekliyle açığa çıkmamıştır.

Göreceli 'istikrar' ve 'büyüme' işçi ve emekçilerin yaşam koşullarında gerilemeye sebep olsa da umut ve beklentilerin yok olmasını getirmedir. AKP'nin çiz-

gibi bir partinin bile, gittikçe artacak kitle basıncını dengelemeye, dizginlemeye ne kadar yetenekli olduğu da tartışmalıdır.

Bu sürecin doğası gereği, şeriatçı bir kalkışmanın biriken kitle dinamikleri yine öncelikli olarak askeri tedbirlerle giderilmeye çalışılabileceği gibi, yeni bir sosyal demokrat oluşumun hazırlanarak kitle basıncının bir bölümünün burada etkisizleştirilmesi tercihleri de gündemdedir. Bu koşullarda, yakın dönemde bir şeriat tehlikesi görülmezken, islamcılar bölücülükle işbirliğiyle suçlayan ve Güney Kürdistan'a bir askeri operasyona girişmek isteyen askerlerin böyle bir gerekçeyle darbe tehdidi ise, hiç de uzak bir olasılık değildir.

Bu mevcut koşullarla bağlantılı olarak 22 Temmuz Seçimlerinde alınması gereken komünist tutum tartışılırken, genel seçim taktiklerinin yanısıra özel, istisnai tutumlara da değinilmiştir:

“Komünizmin, diğer bütün politik hareketlerden bağımsız bir seçenek olarak oy istemesi biçimindeki genel seçim taktiğinin yine özel koşullara bağlı diğer bir istisnası da seçim ittifakı ya da kendi dışındaki adayların desteklenmesidir. Bu biçimde, komünizmin kendi adayına oy istemekten farklı bir tutum almasını gerektirebilecek koşullar, (faşizmin iktidarına yol açma benzeri) ciddi bir tehdit karşısında, seçim sonuçlarının toplumun kaderini etkileyebileceği olağanüstü koşullar, bununla birlikte komünizmin tek başına yeterli gücü bulunmazken güçler birleştirildiğinde belirli bir etkinliğe ulaşacak demokratik güçlerin varlığı olarak sayılabilir.” (“SEÇİMLER VE KOMÜNİZM”, HAZİRAN 2007)

Ardından, komünizme oy istenmesi genel taktiğinden farklı bir tutum alınması değerlendirmesine yönelik olarak çok özel, istisnai koşulların varlığı, nesnel açıdan şöyle saptanmıştır:

“değerlendirilmek durumunda olan, içinde bulunulan ve ağır tehditler içeren olağanüstü politik kriz koşullarında, savaş açılması gibi girişim ve saldırılar karşısında parlamento kürsüsünden yararlanmak üzere demokratik bir platformu savunan aday ya da adayların desteklenmesi olanakları ve koşullarıdır. Adayın seçilebilmesi için gereken gücün bir araya getirebilmesinden öteye, bu koşulların başında, adayların, emperyalizmin politikalarına karşı çıkma, devletin antidemokratik yapısını sergileme, sömürgeci saldırılara direnme, bütün antidemokratik girişimlerle mücadele etme doğrultusunda oluşturulan bir platform temelinde seçime girmesi gelir.”

Ama böyle bir demokratik platform için gerekli olan öznel şartlar oluşmadı:

“Ortak demokratik bir tutum geliştirmek doğrultusunda kararlılık ve inisiyatifin yeterliliği ile birlikte, kısıtlı süre içerisinde çok sayıda değişik çevrenin pratikte bir araya gelmesinin güçlüğüne de bağlı olarak, varolan tek tek politik parti ve grupların ya da sınırlı

SEÇİMLERDE POLİTİK TUTUM

22 Temmuz Seçimleri, çok özel, olağanüstü koşullara karşılık gelen bir politik krizin ürünü olarak cereyan etti. Bu özellik, krizin iki ucunu oluşturan burjuva politikaların ifade ettikleri iki tehlikede ifadesini buluyordu: bir tarafta askeri darbe ve bölgesel savaş tehlikesi içeren ve faşizme varabilecek gelişmeler; diğer tarafta ise, bu milliyetçi cephe karşısında demokrasiyi savunmak adına yürürlüğe koyulan politikaların sonucu olarak toplumun dinci bir taassup altına alınması, yani şeriat tehlikesi.

AKP, dini siyasete alet etmede de, belki diğer burjuva partilerden daha açık davranmaktadır, öte yandan, diğer burjuva partiler gibi, uluslararası sermayenin ve tekellerin dayattığı politikaları harfiyen uygulamaktadır. Sonuçta, hangi burjuva partisi tarafından uygulanırsa uygulansın, uygulanan bu politikaların işsizlik, yoksulluk ve açlığı, daha da ötesi umutsuzluğu büyütmesi, şeriatın da faşizmin de kitle tabanını oluşturacak gelişmelerin esas nedenidir. Diğer yandan bu gerici, karşıdevrimci hareketlere direnecek toplumsal örgütlülük ve mücadeleler ise en geri konumlara çekilmiştir. Sendikalardan dayanışma örgütlerine, demokratik kitle örgütlerinden partilere kadar sınıf örgütlerinin her bir düzeyindeki yıkım sürmektedir.

Orta sınıfların yıkımı yanında giderek yoksullaşan, IMF politikalarıyla kazanımlarını, haklarını kaybeden işçi, işsiz, emekçi kitlelerin nasıl olup da bu iki tehlikeli gelişmeye destek oldukları, ancak bu politikaların sonuçları üzerinden anlaşılabilir. İşçi sınıfı hareketi komünist politik öncülüğünü yaratıp toplumsal saflaşmanın bir tarafını oluşturmayı ve topluma sosyalizm doğrultusunda önderlik etmeyi başaramadığı sürece, gelişmelerin yönü, ne yazık ki daha da tehlikeli olmaya devam edecektir. Toplumsal gelişmelerin bu tehlikeli mecralardan çıkarılabilmesi TÜSİAD'ın 'demokrasi programlarından' beklenemeyeceği gibi, demokratik söylemi ne olursa olsun, emekçi sınıflar karşıtı ve sömürü endekslili demokrasi reçetelerinin nesnel sonuçları, her zaman için demokrasi dışı ve totaliter gelişmeleri besleyecek kitlenin artmasına neden olacaktır.

Toplumsal erozyon karşısında cemaatçi dayanışmanın devlet olanakları ile yükseltilmesi, islamcı politikaların etkilerinin ve giderek dolaylı bir yolla da olsa şeriat tehlikesinin artmasının kaynaklarından biridir. Ama bu şeriat tehlikesinin doğrudan AKP'den geldiğini söylemek çok isabetli olmaz. Bizzat AKP, bugün daha radikal islami hareketlere taban oluşturabilecek kitleyi sisteme bağlamakta, onları oligarşinin seçeneklerinden biri olarak idare edebilmektedir. Fakat elbette, AKP

diği cennet tablosu 'umut' olmaya devam etti, ama çizilen bu tablo tamamen yapay tüketim cennetidir. Ve bu yapay tüketim cennetinin faturası sadece işçi ve emekçilerin sırtına vurularak geçirilemez. Süreç kaçınılmaz sonuna vardığında olası bir uluslararası krizden en çok etkilenecek ülke Türkiye olacaktır. Bu politikaların kitlelere pazarlanabilmiş olması ve geniş yığınların yoksullaşması karşısında sınırlı ara kesimin sahte refahı üzerinden toplumun uyutulabilmesi, ancak sınıf hareketinin burjuva seçeneklere mahkum olması, buna bağlı olarak da, toplumsal saflaşma ve seçimlerde kitlelerin aldığı tutum açısından, rejim sorunu gündemli politik krizin doğrudan ekonomik temeldeki maddi çıkarların önüne geçmesi çerçevesinde açıklanabilir.

SEÇİMLERE KATILAN PARTİLERİN DURUMLARI

Politik kriz ve seçim süreci içerisinde AKP, belirgin biçimde (merkez deyiminin karşılık geldiği konumun kendisi de siyasi yelpazenin verili durumda sağa ve sola ne kadar uzandığına bağlı olmakla birlikte) merkeze gelmiştir. AKP'nin durumu, emperyalizmin belirli bir dönemdeki adı olan küreselleşme içerisinde üstlendiği role bağlıdır.

Emperyalist metropoller karşısında bağımlı ülkelerin ulusal sınırları çözülürken ulusal devletlerin de eski 'katı' yapıları (aynı hızda olmasa bile) gün be gün erozyona uğramaya devam etmektedir. Her şeyi özelleştirmek, esnek çalışma, ucuz işgücü, işçi sınıfını ve tüm diğer emekçileri atomize ederek, bilinçlenmelerini engelleyip örgütlenmelerini ortadan kaldırmaya çalışmak doğrultusunda, IMF, DB, DTÖ gibi kuruluşlar ve bunların işleyişini elinde bulunduran çokuluslu emperyalist tekeller, bağımlı ülkelerin büyük sermayeleriyle işbirliği içinde, ekonomiyi ve politikayı yönetmekte, uluslararası yasalar, kararlar ulusal devletlerin kararları ve yasaları yerine geçmektedir.

Türkiye tekeli burjuvazisi de, her zaman olabilecek belli çelişkilerle birlikte, epeydir bu doğrultuda açılımlar sağlamaya çalışırken, adeta kendisini devletin sahibi durumunda konumlandırarak bu halleriyle ayak bağı olan, başta TSK olmak üzere militarist kemalist bürokrasi ve onların siyasi temsilcileri uluslararasılaşan ekonomik ve politik güçler tarafından geriye itilmeye çalışılmaktadır. Oligarşinin uluslararası tekellerle ilişkileri, bu çerçevedeki yasal düzenlemeler, özerk kurulların yaratılıp işleyiş ve pratik süreçlerin burjuva demokratik denetim ve süreçlerden ayrıştırılması, resmi ideolojinin yeniden yapılanmasını da dayatmaktadır. Bu da, militarist kemalist bürokrasinin 'tahtını' sallamaktadır.

Bunlar, politik krizin arkasında yatan süreçleri oluşturmaktadır.

Osmanlı'dan beri devam eden ve Cumhuriyetin kurulmasıyla daha da pekişen, asker sivil bürokrasinin devlet yönetiminde etkin söz sahibi oluşu ve gidişattan memnun olmadığında müdahale edişi kolay terk edilecek imtiyaz ve alışkanlık değildir. Uzun yıllar boyunca şovenizmin etkisi altında tutulan ve AKP'nin şeriatçı çağrışımalar yapan adımlarının da ürüttüğü insanlardan az çok destek bulmuşlardır. Cumhuriyet mitingleri bunların göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Buna karşılık AKP bir koalisyon partisidir. Erdoğan ve ekibi, küresel sermayeyle oldukça iyi uyum içindedir. İpleri çok fazla germeden bir yandan Milli Görüşçüleri bir miktar elerken diğer yandan Milli Görüş geleneğine hayli uzak takviyeleri partiye ve meclise taşımaktadır. Militarist bürokrasinin geriye itilip bu biçimde AKP'nin de merkeze çekilmesi sermayenin istekleriyle uyumludur.

Küresel sermayenin istekleri doğrultusunda AKP merkeze çekilmiştir. Ancak AKP'nin önünde aşılması gereken önemli handikaplar bulunmaktadır ve bunları aşım aşamayacağını zaman gösterecektir. Zaten küresel sermayenin AKP tercihi de aşılması gereken bu handikaplardan dolayıdır.

Sermaye, Açar ve Mumcu'yu da denedi ama krizin özgün gelişimi içerisinde bu seçeneğin oluşması olanaklı olmadı. DYP, ANAP gibi partiler, toplumsal muhalefetin büyük bir kesimini oluşturan islamcılarını susturamazlardı. İşte AKP'nin hem avantajı hem de handikapı burada yatmaktadır.

Tabii ki bu sırada önemli tarikatlarla da pazarlıklar gerçekleşmiştir. Bu arada iplerin çok fazla gerilmemesi için, Büyükantı ve Erdoğan'ın çeşitli pazarlıklarla geçici ateşkes yapmaları da en önemli etkenlerdendir.

Başta TSK ve CHP olmak üzere, YÖK'ten rektörlere ve yüksek yargıya kadar, tüm militarist bürokratik kemalist elit, törpülenerek etkisizleştirilmeye karşı, son kale olarak cumhurbaşkanlığını da ellerinden kaçırmamak için hemen hemen tüm kozlarını ortaya sürdüler. Zira bütün mevzilere atamayı yapmasının yanı sıra hükümetin tasarruflarını imzalamamak gibi çok daha önemli yetkilere de sahip cumhurbaşkanlığının düşmesi, ellerinde çıplak silah gücünden başka hiçbir mevzinin kalmaması demektir.

Bunun karşısında, Erdoğan ve hükümeti, bir taraftan dik duruyor görüntüsü vermeye çalışırken, diğer taraftan, Hitler'in "Tek Ulus, Tek Devlet, Tek Önder" sloganından geri kalmayan, ırkçı "tek bayrak, tek millet, tek vatan ve tek devlet" sloganlarıyla ulusalcı cephenin elinden milliyetçilik silahını alma yarışına girişiyordu.

gündemine almış ve yavaş yavaş bunun sonuçlarını devşiren oligarşidir.

Seçimlerin, siyasetin koşullarını nispeten yeniden düzenlemesi, taraflardan AKP'nin elini güçlendirmiş olmakla birlikte, bu durum, askeri bürokrasinin elindeki silahların alındığı anlamına gelmez. Tarafların, muhtıra sonrası buluştukları Dolmabahçe Sarayında neler konuşup ne üzerinde uzlaştıkları halen belirsizliğini korusa da, bunlar tahmin edilemez şeyler değildir. Büyük sermayenin AKP'ye verdiği tam destek ve bunun sonucunda yüzde 46 gibi yüksek bir toplumsal onay kazanmış olması, AKP'nin işlerini kolaylaştırmak bir yana, başka bir açıdan da – yani söz konusu uzlaşmanın geniş yığınların tercihine rağmen uygulanması bakımından da– güçleştirmiştir.

Öte yandan cumhurbaşkanlığı seçimi sorunu, AKP'nin seçim zaferinin esas nedenlerinden biri olarak tespit edilmelidir. AKP'nin oylarının bu kadar yükselmesinin temel nedenlerinden birisinin, ürkek de olsa ilk defa askerlerin muhtırasına karşı çıkma iradesi göstermiş olmalarında yattığı bir gerçektir. 27 Mayıs darbesinin CHP'nin yükselen oylarını dizginleyip AP'nin önünü açması, 12 Eylül darbesinden sonra generallerin partisi MDP'nin Özal'ın ANAP'ı karşısındaki seçim yenilgisi örneklerinde olduğu gibi, AKP'nin bu ikinci seçim zaferi de, politik krizin bir anında askerler karşısında aldıkları pozisyona bağlanabilir.

Buna karşılık Erdoğan'ın, oligarşinin desteğini de aldıktan sonra milletvekili profilinde köklü değişikliklerle Milli Görüşçüleri zayıflatıp liberal ekibi tahkim etmesi, olası bir kriz dinamiğini gidermek adına askerlere verilen olumlu bir mesaj olarak değerlendirilebilir. Kuşkusuz askerlerin gerçekten laiklik savunusu adına 'e-muhtıra' verdiklerini savunanların, AKP'nin sadece milletvekili profilindeki bu değişikliğe bakarak bile, krizin yatışmasına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu düşünmeleri gerekirdi. Ama askerler, laiklik ve milliyetçilik vurgusunu, siyaseten bu iki olguyu sadece kendilerinin koruyabileceği üzerinden yapmaktadırlar. Bu refleksleri, pratik olarak siyasetteki varlık ve ağırlıklarını korumaya koşullanmalarına, bu vesileyle de ağırlıklarının azaltılmasına yönelik her türlü girişimi, esasen bu iki kavrama yapılmış olarak göstermelerine neden olmaktadır. AKP'nin ve dolayısıyla parlamentonun profilindeki değişiklik oligarşi nezdinde itibar tazelenmesine neden olsa da, yüzde 46'nın etkisi ile bir müddet sesini alçaltmayı seçecek TSK, başka vesilelerle sözünü söylemenin imkanlarını bulacaktır.

yapacağı artık aşikar bir bilgidir. Seçim sonrasına denk gelen ekonomik dalgalanma, bir yönüyle, politik krizin taraflarının, daha itidalli davranmaları yönünde bir uyarı şeklinde algılanmasına yol açmış olabilir!

Egemenler, politik aktörlerin seçim öncesi yaşadıkları türden birbirlerini kırıp dökcekleri ve kendi kendilerini teşhir edecekleri bir politik krizin olası bir ekonomik krizle kesişmesi durumunda, kuşkusuz ki kontrol edilmesi güç ayaklanmalara neden olabileceğini hesap etmektedirler! Bu koşullarda, umutları boşa çıkmış ve aldatılmışlık duygusunu taşıyacak kitlelere öncülük edecek bir sınıf örgütünün yaratılmamış olması en temel sorun ve görev olarak durmaktadır. Arjantin benzeri önderliksiz bir ayaklanma, kuşkusuz ki “aç midelerin marifeti” ile sınırlı kalacaktır. Oysa ki, düzeni yerle bir edecek bir isyan, işçi sınıfının komünizm öncülüğünde mücadelesini, kitlelere önderliğini gerektirir.

Sağından soluna burjuva siyasi aktörler açısından olduğu gibi, sosyalist cenahta da karmaşaya yol açan politik kriz, birçoklarının muhtıra doğrultusunda saf tutmasına ve erken seçim dayatmasını kabul etmesine neden olmuştu. Bu vesile ile, burjuvazinin bir partisi askerlerin muhtırasına karşı çıkma ve sonuçta onlara “hükümete bağlı memurlar” olduklarını söyleme ‘cesaretini’ gösterdi. Ama AKP’nin askerlere itirazının dayanakları kendinden menkul olmadığı gibi, kimi gibi bunu demokrasi mücadelesi için yeni bir oluşum ve umut olarak görmek de mümkün değildir. Politik kriz süresince AKP’nin darbe karşısında ‘demokrasinin temsilcisi’ gibi gösterilmiş olması bir talihsizlik olmaktan öteye, bu iddia sahiplerinin sahip oldukları demokrasi anlayışlarının niteliğinden kaynaklanmaktadır.

AKP, bu itirazındaki ‘cesaretini’, oligarşi ile olan ilişkisinden, oligarşinin vermiş olduğu destekten almıştır. TÜSİAD’ın, on yılı aşkın bir süredir arkasında durduğu ‘demokrasi programlarını’ hazırlamış olduğu danışmanlarından anayasa profesörü Zafer Üskül’ün, bu seçimde AKP milletvekili olarak seçilmiş olması da ayrıca kayda değer bir gelişmedir. Bu aynı zamanda, resmi ideolojinin yeniden yapılandırılmasının zorunluluğu kadar, oligarşinin, ilk bölümü seçimlerle kapanmış kriz sırasındaki tercihinin askerler değil de AKP olduğunun da bir göstergesidir. Bu durumda siyasi temsilcileri aracılığı ile askerlere ‘memuriyetlerini’ hatırlatanlar, oligarşinin mensuplarıdır! AKP’nin buradaki konumu ise temsiliyet ilişkisine denk düşmektedir. *Söyleyene değil söyletene bakılmalıdır!* Söyleten, sermaye birikimi ve uluslararası ilişkileri, özellikle AB ile ilişkileri açısından belli reformları yürütmekte olan, politik rejimin yapısını bu açıdan değiştirmeyi on yıllardır

Öte yandan, başta TSK olmak üzere, militarist kemalistlerin, ABD ve AB’nin bir kısım önermelerine karşı çıkarak, ‘anti-emperyalist’ görünüm vermeye çalışmaları, küreselleşmeye ve emperyalizme karşı olmalarından değil, uygulamaya konulan belirli politikalarla çelişmelerinden kaynaklanmaktadır.

AKP’nin durumu ve seçim başarısı esas olarak bunlarla birlikte pek çok başka etkene de bağlıdır. Ekonominin büyüme döneminde olması ve nispi istikrar, yoksullara yapılan yardımlar, devlet imkanlarının (diğer partilerin yapmış olduğu gibi) kullanılması ve en önemlisi de, TSK’nin muhtırası ve onun gölgesinde dayatılan ‘Anayasa Mahkemesinin anayasayı çiğneme kararı’ bunda rol oynamıştır.

Sürekli propaganda edilen “Türk milleti asker millettir, en güvenilir kurum TSK’dır” sloganları, aslında sahte bir ajitasyondur. 60, 71, 80 darbelerinden ve 28 Şubat müdahalesinden sonra, darbecilerin savundukları partiler toplumsal destek bulamamış ve erimişlerdir. Şimdi de 27 Nisan muhtırasının AKP’nin seçim zaferindeki etkisini görmemek mümkün değildir.

Ayrıca eklemek gerekir ki, Türk tekeli burjuvazisinin örgütü TÜSİAD’ın hazırlattığı bir kısım burjuva demokratik öğeler taşıyan rapor, AKP’nin tabanıyla bir kısım çelişkiler taşısa da kurmaylarının hazırlattığı Anayasa taslağı ve Z. Üskül’ün son çıkışı, uluslararası tekeli sermayenin adeta ortaklaştığı bir ‘demokratikleşme’ paketidir. Ancak yine unutulmamalıdır ki, çağımızın tekeli burjuvazisi gibi, ne AKP’nin ne de kemalist militarist elitin gerçekte demokrasiye ve demokratik kurumlara saygı ve bağlılığı yoktur.

Seçime katılan diğer partiler içinde CHP, sözde “solcu”, “sosyal demokrat” sıfatını taşımasına rağmen, tekeli burjuvazinin bile verili durumda benimsemediği ölçüde şoven, militarist bürokratik bir yapıda olduğu gibi, demokratikleşecek, halkçılacak hiçbir işaret de vermemektedir. Sarıgül ve hempası önderliğinde başlatılan muhalefet de zerre kadar Baykal’dan ileri yan taşımamaktadır. CHP, halka hiçbir yenilik öneremediği gibi demokrasi karşıtı, Kürt düşmanı, militarist, ırkçılığa varan milliyetçi yüzünü net biçimde ortaya koydu. Bütün gücüyle şovenist, militarist, kemalist asker sivil kesimin adayı olmaya ve bunun için Türkiye toplumunu ikiye bölmeye çalıştı. Bunda tamamen başarısız olduğu da söylenemez. CHP, milliyetçi militarist kesimin lümpen tabakasını MHP’ye bırakarak elit kesiminin kendi etrafında toparlanmasına çalıştı. Aynı köken ve mentaliteye sahip partilerle birleşme ve işbirliği yaparak yüzde 21 civarında oy alabildi. Bu sonuç Kemalist militarist elitin geleceğinin işaretleri ola-

rak görülmelidir.

DYP ve ANAP lüzumsuz şeyler deposunda beklemeye alındılar. Erbakan, Haydar Baş vs. gibi faşizan dincilerin yakın zamanda tedavüle girmeleri pek mümkün değil. BBP ise, dincilikle ırkçılığı kaynaştırmaya çalışan, birçok katliama imza atan ve atmaya devam edecek olan faşist bir partidir. Bir kısım ‘dini bütün’ ırkçılarla, fanatik lümpen ırkçıların desteğini almaya yönelik faaliyetler sürdürüyor ve böylece pek gelişme şansı olmasa da epey zaman diri kalmaya devam edecektir.

MHP soy bir faşist parti olarak sermaye için her dönemde vazgeçilmez, terk edilemez ve yok sayılamaz bir araçtır. Öyle bir araç ki, bazen sahibine rağmen olmasa da, ondan habersiz, onun bilgisi dışında iş yapmaya kalkan, nerede duracağını bazen kendisi de kestiremeyen bir örgütlenmedir. Zorunlu olarak bir lider partisi olmakla birlikte, ırkçı fanatik lümpen tabanı denetim altında tutmak her zaman pek kolay olmamaktadır. Dolayısıyla liderleri de bu tabanın istemlerine uygun davranmak zorunda kalmaktadır. Bundan dolayı, sermayenin hem vazgeçemediği hem de kontrolünde sürekli zorlanacağı endişesi taşıdığı bir aygıttır.

İşçi sınıfı hareketinin gelişmesi ve 1917 Ekim devriminden sonra faşist hareket sermayenin vazgeçilmezi haline gelmiştir. Ancak sermaye, faşizmin iktidarını, varlık yokluk sorunuyla karşı karşıya kaldığında kabullenmek zorunda kalır. O zamana kadar onu grev kırıcı, işçi sınıfına ve onun öncülerine karşı terör estiren ve esas olarak da kapitalizmin umutsuzluğa savurduğu küçük-burjuvazi ve lümpenleri işçi sınıfının etrafında toplanmak yerine faşist örgütlerde örgütleyen bir rolde tutmayı tercih eder.

Türk oligarşisi MHP’yi bu tür görevlerle sınırlı tutmaya çalıştı. Onu hiçbir dönemde iktidar alternatifi düzeyine yükseltmeye ihtiyaç duymadı. Sınırları zorladığında da sınırların içine çekilecek kadar budadı.

MHP’nin bugünkü misyonu ise, küreselleşmenin mahvettiği ve çılgına döndürdüğü küçük-burjuva ve lümpenlerin sisteme karşı yönelmelerini önlemeye çalışmaktır. 12 Eylül’den aldıkları derslerden de yararlanan MHP, her adımını bunu bilerek atmaktadır. Bahçeli’nin “sokağa çıkmayacağız, bizi kimse sokağa çekmeye çalışmasın” gibi açıklamaları da, verili durumdaki sınırları ve bunu aşacak zorlamaların sonucunu görmelerinden kaynaklanmaktadır. Ötesine zorlayanları da bir biçimde etkisizleştirmektedirler.

Öte yandan, yeni bir durum olarak DTP seçimlerde grup kurabilecek kadar bağımsız milletvekili çıkararak meclise girdi. Kürtlerin değil meclise, seçimlere

bile girmelerini engellemek için ellerinden geleni yapanlar için olduğu kadar Kürtler açısından da yeni olan bu durum, onlar için aynı zamanda yeni bir mevzi de oluşturuyor. Bu mevzinin nasıl kullanılacağı ise zaman içerisinde ortaya çıkacak. Kürt ulusal sorununun ve ezilenlerin sesinin ve taleplerinin mecliste temsil edilmesi ve meclis kürsüsünden dillendirilecek olması önemli ve mücadeleye yeni bir ivme kazandırabilir. Kürtlerin meclisteki varlığı, Kürt sorununun ülke gündemine daha çok gireceği ve yer kaplayacağı anlamına geliyor. Tabii burada Kürt temsilcilerin tavırları, tutumları belirleyici olacaktır. Elde edilen bu mevzi mücadelenin yükseltilmesi için bir olanak olarak değerlendirilebileceği gibi, Kürt ulusal hareketi içerisinde parlamenter anlayışın yayılmasına, egemen olmasına ve daha önce verilen çok yönlü mücadelenin zayıflatılmasına, inkarına da yol açabilir. 1994 seçimlerinde yine meclise giren Kürt temsilcileri meclisten yaka paça götürülmüşlerdi. Bu sefer, Kürt halkı ve mücadelesi için büyük bir moral kaynağı olarak tutsak bir Kürt seçildi ve zindandan meclise girdi.

Bu seçimlerde sonuçta, kapitalizmin tahakkümü altındaki halk, sosyalist bir alternatifin olmayışının da yarattığı umutsuzlukla, esas olarak islami referanslara sarılmaktan başka yol bulamamıştır. ‘Sosyalizm’ adına seçime giren partiler ise, ‘kurtuluş’ yeri olarak meclisi, ‘kurtarıcı’ olarak da kendilerini göstermekten öteye pek bir şey yapamamışlardır.

SEÇİMLER SONRASI GELİŞMELER

Türkiye, 22 Temmuz Seçimini bu koşullarda geride bırakmasına karşın, seçime neden olan son politik krizini aşmış gözüküyor. Taraflar, krize verilen seçim arasından saflarını düzenlemek ve kartlarını seçim sonuçlarına göre yeniden değerlendirmek üzere yararlandılar. Bu durumda seçimler, yeniden dağıtılan bu kartları değerlendirmek için tarafların içine girdikleri itidal süresini sağlamış olsa da, burjuva siyasetin içine yuvarlandığı krizin aşılmasını sağlayabilmekten uzak duruyor.

Bunun tersine seçimlerin yeni ve olası bir krizin bütün dinamiklerini daha şimdiden beslediği görülebilir. Üstelik, bu sefer politik krize eşlik edebilecek bir ekonomik krizin belirtileri de artmaktadır. Dünya ekonomisinde, belli başlı finans piyasalarındaki dalgalanmalar kapitalist devletler tarafından denetlenmeye ve yönetilmeye çalışılsa da, sürekli ötelenmesinin bir sonucu olarak, en nihayetinde iyice baskılanmış ve yıkıcı etkisi daha da artmış ve kaçınılmaz olarak geri geldiğinde, en çok Türkiye gibi açık pozisyona sahip ülkeler üzerinde tahribat